

ST. JOZEFSCHOOL

PRISMA SCHOLENGROEP

pestprotocol

schooljaar 2022-2023

Inhoudsopgave

1. Ingrijpen bij plagen	2
2. Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)	2
3. Digitaal pesten	3
4. Herstelgesprekken	3
5. Antipestcoördinator	4
6. Ouders betrekken bij het veiligheidsbeleid	4
Bijlage 1. Stappenplan oplossingsgerichte pestaanpak	5
1.1 Stap 1: Gesprek met het gepeste kind	5
1.2 Stap 2: Gesprek met de steungroep	7
1.3 Stap 3: Een tweede gesprek met de gepeste leerling	8
1.4 Stap 4: Een tweede gesprek met de steungroep	8
1.5 Algemene tips	9
Bijlage 2. Formulier verslag steungroep (bij de Oplossingsgerichte pestaanpak)	10
Bijlage 3. Stappenplan oplossingsgerichte aanpak in het kort	11

De uitgangspunten voor ons positief pedagogisch handelen worden beschreven in hoofdstuk 4 van het sociale veiligheidsplan. Hieronder staan de stappen beschreven die we nemen bij pesten.

1. Ingrijpen bij plagen

We zijn attent op plaagsituaties in en rond de school. Plagen speelt zich soms af op de grens van het aanvaardbare, en kan makkelijk overgaan in ruzie, of zelfs pesten. We besteden er in de lessen van blok 1 aandacht aan. Als plagen serieus wordt, ondersteunen we de geplaagde leerling om het plagen te laten stoppen en spreken de plager aan op zijn of haar gedrag. Soms schakelen we een buddy in: een medeleerling die de geplaagde leerling helpt er een einde aan te maken. Ook kunnen we de mediators vragen te helpen.

2. Ingrijpen bij pesten: de oplossingsgerichte pestaanpak (OPA)

Hoeveel we ook doen aan preventie, pesten kan altijd nog voorkomen. Als er toch pestincidenten zijn, dan is het uiteraard zaak om eerst na te gaan of aan de preventieve kant nog wel voldoende wordt gedaan. Soms is er meer nodig.

In de eerste plaats vragen we altijd aan andere leerlingen om te helpen. Met name populaire leerlingen kunnen belangrijk zijn als ‘verdedigers’.

Als er meer nodig is hanteren wij een aanpak van pesten die goed past bij de uitgangspunten van De Vreedzame School: de Oplossingsgerichte Pestaanpak (OPA). De aanpak bestaat uit een aantal achtereenvolgende gesprekken tussen een leerkracht (of IB-er) en leerlingen. Eerst met de gepeste leerling alleen. Vervolgens met een zorgvuldig samengestelde groep leerlingen, inclusief de pester(s). Dit is de groep die voor verandering en steun gaat zorgen. Belangrijke elementen van de aanpak zijn: geen schuld, verwijten of straf, we gaan uit van het goede in ieder kind, we moedigen empathie aan, we maken iedereen verantwoordelijk, het is positief en oplossingsgericht, en de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen.

In deze aanpak worden meestal de volgende stappen onderscheiden:

1. **Gesprek met het gepeste kind.** De leerkracht (of een ander teamlid van de school) praat met het gepeste kind over de situatie, vraagt of hij of zij hulp wil, en stelt met hem of haar de steungroep samen. Dit is een gemengde groep van zijn zo’n 5 tot 8 medeleerlingen, waaronder leerlingen die de gepeste noemt als mogelijke helpers, maar ook de pester en meelopers of buitenstaanders; liefst ook een verdeling van jongens en meisjes. We vragen in dit gesprek aan de leerling of hij of zij wil dat de ouders op de hoogte zijn van de gesprekken. Als een externe of een andere volwassene (niet de eigen groepsleerkracht) binnen de school deze gesprekken gaat voeren, lichten we de ouders altijd in.
2. **Gesprek met de steungroep.** Hierbij is het gepeste kind niet aanwezig. In dit gesprek wordt de steungroep uitgenodigd om de gepeste medeleerling te gaan helpen. Ze worden uitgenodigd om met ideeën en voorstellen te komen. Dit alles met als doel dat het pesten moet stoppen.
3. **Tweede gesprek met de gepeste.** Na ongeveer een week bespreekt de leerkracht hoe het nu gaat met de gepeste.
4. **Tweede gesprek met de steungroep.** Na ongeveer een week is er ook een gesprek met de steungroep, waarin ieder lid de gelegenheid krijgt om te praten over wat hij of zij heeft gedaan.

Soms moet deze cyclus nog een of meerdere keren herhaald worden om er voor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert. Deze aanpak is uitgewerkt in een stappenplan in bijlage 1, 2 en 3.

3. Digitaal pesten

Digitaal pesten, online pesten of cyberpesten is een nieuwe vorm van pesten, maar de basis van de aanpak is dezelfde als bij 'klassiek' pesten. Wat je in het 'echte leven' niet mag, mag je online ook niet! Dat online communiceren anders verloopt dan offline communiceren en risico's met zich mee brengt, daarvan zijn kinderen zich, zeker op de basisschool, nog niet altijd bewust. Daarom vinden wij het belangrijk om kinderen leren om te gaan met sociale media, en dat we kinderen opvoeden tot *digitaal* burger.

We hebben duidelijke afspraken gemaakt over digitaal pesten en over online communiceren.

Vanaf het moment dat mobieltjes een rol gaan spelen in de groep gaat de groepsleerkracht met de groep in gesprek over de manier waarop ze hiermee om kunnen gaan. We zetten direct ook op dit terrein een duidelijke norm neer: 'Zo doen we dat hier op school met sociale media!'

Problemen op dit gebied worden direct gebruikt als 'teachable moments', als een gelegenheid om afspraken te maken over het gebruik van sociale media, bijvoorbeeld de groepsapp.

Ook bij digitaal pesten spelen we zo vroeg mogelijk in op signalen. We stimuleren leerlingen zelf om incidenten direct te melden bij de leerkracht. Vervolgens nemen we onmiddellijk de tijd om hierover met de leerling(en) te praten.

Afhankelijk van wat de betrokken leerling hierin aangeeft en afhankelijk van onze inschatting of dit in de groep besproken kan worden, maken we dit bespreekbaar in de groep. Alleen als de betrokken leerling (eventueel in overleg met zijn of haar ouders) dit zelf wil.

In het kader van De Vreedzame school besteden we vanaf groep 5 geregeld aandacht aan online communiceren.

De lesmethode 'Nationaal mediapaspoort' wordt ingezet als doorlopende leerlijn. We beginnen in groep 1 en zullen eindigen in groep 8 zodat alle kinderen in al hun verschillende levensfasen met (sociale) media leren omgaan.

4. Herstelgesprekken

De hiervoor beschreven Oplossingsgerichte pestaanpak is niet altijd mogelijk, of geeft soms geen resultaat: de pester stelt zijn of haar gedrag niet bij. Soms zijn de peestsituaties zo ernstig dat er iets anders moet gebeuren. Of soms wil de gepeste leerling niet meewerken. Soms valt de pester in herhaling en komt de grens van het toelaatbare in de school in het vizier.

Ter bescherming van de gepeste leerling zullen we – als alle pogingen (inclusief externe hulpverlening en een laatste waarschuwing) geen resultaat hebben gehad - moeten overgaan tot schorsing of verwijdering. Een dergelijke noodoplossing is natuurlijk geen oplossing van het probleem. Vaak blijven de leerlingen elkaar ontmoeten in de buurt. Het onopgeloste probleem krijgt dan mogelijk een vervelend vervolg buiten school. Om die reden geven we, voordat de fase van schorsing en/of verwijdering ingaat, aan de betrokkenen een laatste kans om de situatie te herstellen.

We gebruiken hierbij de vorm van herstelgesprekken. De betrokken partijen komen bij elkaar met als doel om de 'schade' te herstellen. Het gaat dan niet alleen om herstel van de (materiële of emotionele) schade, maar vooral ook om het herstel van de relatie. Naast de pester en het gepeste kind worden bij voorkeur ook anderen (familieleden, vrienden, andere betrokken) bij het gesprek betrokken. Een voorwaarde voor een dergelijk herstelgesprek is uiteraard dat de pester (en diens ouders) verantwoordelijkheid willen nemen voor het aangedane leed, het aanhoren van het verhaal van het gepeste kind (en diens ouders) over de zware gevolgen van het pesten, en dat zij bereid zijn excuses te maken. De basisvragen die centraal staan bij herstelbijeenkomsten zijn:

- ✓ Wat is er gebeurd?
- ✓ Wat dacht je op dat moment en hoe denk je er nu over?
- ✓ Wie is er door het gebeurde beschadigd, benadeeld, en hoe?
- ✓ Hoe zorgen we ervoor dat iedere betrokkene zijn kant van het verhaal kan laten horen?
- ✓ Wat is nodig om te herstellen wat er is gebeurd?
- ✓ Wat leren we hierover voor de toekomst?

5. Antipestcoördinator

De taken van een 'antipestcoördinator' zijn op onze school opgenomen in de stuurgroep van De Vreedzame school en worden uitgevoerd door de sociale veiligheidscoördinator. De belangrijkste taken van de antipestcoördinator zijn:

- ✓ Op verzoek fungeren als vraagbaak en luisterend oor voor collega's, ondersteunen van beginnende collega's op het betreffende vakgebied, bieden van klassenconsultatie en nabespreking.
- ✓ Draagt bij aan de versterking van de inhoudelijke kennis en didactiek in het team op het vakgebied.
- ✓ Bij directie adviseren naar aanleiding van de analyse van kengetallen (bijv. de Veiligheidsmonitor) bij het bieden van een passend onderwijsaanbod op het vakgebied.
- ✓ Bewaken van de kwaliteit van de uitvoering van De Vreedzame School.
- ✓ Zorg dragen voor afname veiligheidsmonitor en bespreking met leerlingen/leerlingencommissie.
- ✓ De Vreedzame School agenderen in de teamvergaderingen.
- ✓ Inscholen en coachen nieuwe leerkrachten.
- ✓ Het zorg dragen voor de zichtbaarheid van De Vreedzame School in lokalen, gangen en andere plekken in en om het gebouw.
- ✓ Verzorgen van de jaarlijkse mediatorentraining.
- ✓ Fungeren als contactpersoon voor de leerlingmediatoren; regelmatig evaluatie met mediatoren.

6. Ouders betrekken bij het veiligheidsbeleid

Wij willen als school graag samen met de ouders optrekken op dit terrein. In het geval van incidenten zoeken we snel contact om samen te bespreken hoe we hiermee om zullen gaan. Maar ook in meer algemene zin willen we ouders bij het veiligheidsbeleid betrekken. Dat doen we door ze te informeren over wat de school doet aan het voorkomen en aanpakken van ongewenst gedrag als pesten. En over bij wie ze terecht kunnen als er iets is.

Bijlage 1. Stappenplan oplossingsgerichte pestaanpak

De oplossingsgerichte aanpak van pesten die hieronder wordt beschreven, past goed bij de centrale principes in de aanpak van ongewenst gedrag binnen De Vreedzame School, zoals beschreven in het boek *Van gedragsregulering naar opvoeding* (Pauw, 2014), namelijk:

- ✓ de leerlingen betrekken bij het probleem, niet alleen de 'probleemleerling', maar ook andere leerlingen
- ✓ oplossingsgericht
- ✓ de positieve invloed van leeftijdgenoten benutten
- ✓ focus op de relatie met de groep
- ✓ verantwoordelijkheid en zorg voor elkaar

Belangrijke elementen van de aanpak zijn:

- ✓ geen schuld, verwijten of straf
- ✓ uitgaan van het goede in ieder kind
- ✓ aanmoedigen van empathie
- ✓ iedereen is verantwoordelijk
- ✓ snel, positief en oplossingsgericht
- ✓ de pester krijgt de kans zijn of haar gedrag te veranderen

Soms moet onderstaande cyclus één of meerdere keren worden herhaald om ervoor te zorgen dat het interactiepatroon blijvend verandert.

1.1 Stap 1: Gesprek met het gepeste kind

De eerste stap is een gesprek van de leerkracht of intern begeleider met het gepeste kind (soms ook met de melder), liefst zo snel mogelijk. Het doel van dit gesprek is het verkrijgen van informatie over de beleving van het gepeste kind, de namen van betrokkenen, van niet-betrokkenen en van de leerlingen die wel vriendelijk zijn ten opzichte van het gepeste kind.

Aanwijzingen voor het gesprek:

- ✓ Vraag of de leerling geholpen wil worden.
- ✓ Leg de procedure uit (samenstellen van een steungroep enz.).
- ✓ Vraag vertrouwen (letterlijk!).
- ✓ Eventueel: laat de leerling opschrijven/tekenen hoe hij of zij zich voelt en leg uit waarom (zodat de anderen begrijpen wat het met hem of haar doet).
- ✓ Check wat wel/niet gezegd mag worden.
- ✓ Stel samen met de leerling de steungroep samen (ongeveer zes tot acht medeleerlingen).
- ✓ Als de leerling het lastig vindt om aan te geven bij wie hij/zij zich goed voelt, kan gevraagd worden met wie het bevriend zou willen zijn, of bij jongere kinderen: 'Bij wie zou je op zijn/haar feestje uitgenodigd willen worden?'
- ✓ Zorg dat de steungroep is samengesteld uit behulpzame en betrouwbare leerlingen naast de leerlingen die betrokken zijn bij het pesten.

Na een ontspannen begin over ditjes en datjes komt het gesprek op het eigenlijke probleem. De openingsvraag kan zijn:

“Ik heb de indruk dat het de laatste tijd niet zo goed gaat met jou, klopt dat?”
Of: *“Ik hoor van ... dat het de laatste tijd niet zo goed gaat met jou, klopt dat?”*
Of: *“We maken ons zorgen omdat we het gevoel hebben dat je niet gelukkig bent op school.”*
Of: *“Je geeft aan dat je gepest wordt op school. Daar wil ik het graag met je over hebben!”*

Het kan zijn dat de leerling er moeilijk over praat. In de oorspronkelijke No Blame-aanpak wordt de leerling gevraagd naar de peestsituatie, wat er speelt, en wordt gevraagd of hij of zij zijn of haar gevoel wil verwoorden. Als de leerling bevestigt dat het niet zo goed gaat, kun je doorvragen:

“Wil je daar met mij over praten? Wil je mij vertellen wat er speelt?”
Als de leerling ontkent, bevestig je de ontkenning en benoem je de observaties van anderen of van jezelf, en vraag je: *“Wat denk en voel jij daarbij?”*

Als de leerling er gemakkelijk over praat, kun je doorvragen: bij wie voelt de leerling zich niet veilig of op zijn of haar gemak, en wat voelt hij of zij daarbij. Ga hierbij niet op zoek naar de waarheid. De zorg om het pesten en wat het met de leerling doet, staan in dit gesprek centraal.

Benoem hierbij dat je het belangrijk vindt dat iedereen zich veilig voelt binnen de school. En dat het geen klikken is als de leerling vertelt wie voor onveiligheid zorgt. Spreek de verwachting uit, dat er wat veranderd kan worden aan de situatie.

Als de leerling het duidelijk moeilijk vindt om erover te praten, blijf je aan de oppervlakte, zoek je alleen naar toestemming om te helpen, en concentreer je je op het vervolg:

“Ik denk dat we je wel kunnen helpen. Zou je dat willen?”
Als de leerling dit bevestigt: *“Wie zou jou daarbij kunnen helpen?”*

Zonder toestemming kun je niet verder! Soms is er denktijd nodig. Laat de leerling dan even goed nadenken of hij of zij dit echt wil. Eerder kun je niet beginnen. Als het gepeste kind het gevoel heeft de regie te hebben, voelt het zich veilig.

Als de leerling toestemming geeft, leg je vervolgens de procedure uit: het samenstellen van een steungroep, een gesprek met die steungroep (zonder de gepeste leerling!) om hun vragen te helpen de situatie op te lossen. Wij kiezen ervoor om de steungroep te laten bestaan uit een mengeling van vrienden van de gepeste leerling (of in ieder geval leerlingen waarvan de gepeste leerling aangeeft dat zij zouden kunnen helpen), de pester(s), meelopers en buitenstaanders (liefst populaire en gerespecteerde leerlingen). Samen met de gepeste leerling verken je wie hem of haar zou kunnen helpen.

Kies bij een kind dat weinig aansluiting heeft in de groep juist voor leerlingen die bij hem of haar passen. Een kind is zelf soms geneigd juist kinderen te kiezen die het als ideale vrienden ziet. Dit levert eerder teleurstelling op. Tussen het gepeste kind en kinderen die meer bij dit kind passen zal eerder afstemming plaatsvinden en is de kans om tot duurzaam positief contact te komen groter.

Mogelijke vraag: *“Bij welke leerlingen voel jij je prettig?”*
Slotvraag: *“Vind jij het goed dat ik dit groepje bij elkaar roep en dat ik vertel dat jij...?”*
(samenvatting van het verhaal van de leerling)

1.2 Stap 2: Gesprek met de steungroep

Zo snel mogelijk na het gesprek met de gepeste leerling roept u de steungroep bij elkaar (liefst op dezelfde dag). Zeg bij het uitnodigen voor het gesprek alleen: ik heb je even nodig. Laat de leden van het groepje bijeenkomen in een 'aangename setting' (geen associatie met straf). De gepeste leerling is niet aanwezig.

In het gesprek zijn **vier fasen**:

1. Leg het probleem uit aan de groep:

Vermijd daarbij om de groep te beschuldigen. Houd geen moraliserend praatje! Vertel de groep in plaats daarvan dat de gepeste het heel moeilijk heeft op school. Vertel hoe de gepeste leerling zich voelt. Ga niet in op details of op wat ieder heeft gedaan. Houdt al begeleider de touwtjes in handen.

"Ik heb jullie hulp nodig. Het gaat over M. Ze voelt zich echt niet goed. Het is jullie misschien opgevallen dat M. niet zo blij is op school op dit moment. Ik heb jullie uitgekozen omdat ik denk dat jullie kunnen helpen."

Vertel het verhaal van M. Bij het horen van dit verhaal kunnen leerlingen zich ongemakkelijk of schuldig gaan voelen. Dan is het van belang om (fase 2) duidelijk aan te geven dat niemand hiervan de schuld krijgt.

2. Deel de verantwoordelijkheid:

Benoem dat niemand hiervan de schuld krijgt. Wijs op ieders individuele verantwoordelijkheid. Leg de nadruk op dat 'het moet stoppen'! Maak duidelijk hoe belangrijk deze groep is: we kunnen er samen iets aan doen. Leg de groep uit dat u weet dat zij kunnen helpen om het beter te maken voor de gepeste leerling. Laat weten dat u denkt dat zij allemaal een goede bijdrage kunnen leveren.

"Ik wil dat jullie weten dat niemand van jullie ergens de schuld van krijgt of zal worden gestraft. Ieder van jullie kan eraan meehelpen dat M. zich weer goed en veilig gaat voelen in de klas."

3. Vraag de groep om ideeën:

Ieder in de groep wordt aangemoedigd om met een idee te komen om de gepeste leerling te helpen om gelukkiger te worden op school. Begin bij de helpers. Geef complimenten voor elk idee. Vraag geen beloftes en maak geen strikte afspraken met de groep.

Moedig aan om oplossingen voor te stellen. Laat de leerlingen eventueel herhalen, beginnend met 'Ik ga...'. Vraag dóór om intenties concreet te maken (wat zou er veranderen door de oplossing?). Aanvaard alle positieve voorstellen. Als een leerling niets weet, kunnen anderen helpen. Benadruk dat hele kleine dingen al kunnen helpen. Denk hierbij aan: 'Ik kijk vriendelijk naar haar als ze binnenkomt en ik zeg 'hoi'!'.

Pesters en meelopers gaan vaak iets laten: 'Ik ga haar tas niet meer verstoppen bij gym.' En helpers gaan vaak iets extra's doen: 'Ik ga deze week steeds met haar naar huis fietsen,' of: 'In de pauze zorg ik dat ik dichtbij haar blijf.'

Noteer de ideeën op het 'formulier verslag steungroep' om aan te geven dat je elk idee belangrijk

vindt en vooral niet om te gebruiken als overhoring na een week!

Soms komen ideeën traag op gang, bijvoorbeeld omdat de leerlingen aangeven dat het gepeste kind zelf vervelend gedrag vertoont. U kunt dan aangeven dat wanneer zij ander gedrag laten zien, het gepeste kind vaak ook ander gedrag laat zien.

Vraag aan ieder kind: *“Wat zou jij kunnen doen om ervoor te zorgen dat M. zich veilig voelt?”* Laat hen in ik-taal formuleren!

4. Laat het aan de groep over:

Draag aan het einde van de bijeenkomst de verantwoordelijkheid over aan de groep. Schenk vertrouwen en spreek dit ook uit naar de steungroep. Geef aan dat u de groep over een week nog eens spreekt om te horen hoe het gaat. In de tussentijd heeft u geen bemoeienis, maar blijft u wel bereikbaar. Leg ook uit dat de gepeste leerling niet op de hoogte wordt gesteld van de gemaakte afspraken.

Wanneer het gedrag zich voordoet op het plein, brengt u de collega's op de hoogte van het pestgedrag.

“Ik waardeer het dat wij elkaar op school gaan helpen. (Vat eventueel samen wat ieder gaat doen.) Nu is het aan jullie! Ieder van jullie kan ervoor zorgen dat M. zich beter kan voelen. Ik vertrouw jullie daarin. Ik zie jullie volgende week weer terug (uur/plaats) en ga elk van jullie apart vragen hoe het is gegaan. Volgende week praat ik ook weer met M. In de loop van de week ga ik jullie hierover niet aanspreken. Jullie kunnen mij wel aanspreken als dat nodig is. Dank jullie wel, en succes!”

1.3 Stap 3: Een tweede gesprek met de gepeste leerling

Na ongeveer een week wordt er weer een gesprek gevoerd met de gepeste leerling. Nagegaan wordt wat er beter is gegaan. Vraag ook wat de leerling zelf heeft gedaan om de situatie te veranderen. Complimenteer de leerling daarmee. Waak voor een afhankelijke houding van de leerling. Soms is er binnen de steungroep gesproken over gedrag van het gepeste kind waar het kind zelf aan kan werken. Benoem dit hier. Maar noem ook dat het pesten nergens door gerechtvaardigd wordt! Meestal is dit een kort gesprek, omdat de situatie al is verbeterd. Als er nog twijfels zijn, spreek dan nog een keer af. Vraag de leerling naar veranderingen en verwachtingen voor de toekomst (heeft de leerling nog iets extra's nodig?). En benoem dat je de situatie blijft volgen.

1.4 Stap 4: Een tweede gesprek met de steungroep

Ook na ongeveer een week volgt een tweede gesprek met de steungroep. Hierin wordt gesproken over ieders bijdrage. Het is niet van belang of alle voorstellen uitgevoerd zijn. Als het pesten maar is gestopt! In sommige gevallen kunt u ervoor kiezen om met de kinderen individueel te spreken. Het voordeel van het spreken van de totale steungroep is dat kinderen elkaar kunnen stimuleren en op ideeën kunnen brengen om nog meer acties uit te voeren de komende week. En wanneer de pester nog niet alles heeft gedaan om zijn of haar gedrag bij te stellen kan er een positieve invloed van de groep uitgaan om deze leerling(en) ertoe te bewegen dit alsnog te doen.

Bevraag ieder kind: *“Hoe is deze week voor jou geweest? Wat heb je gedaan om de situatie te verbeteren? Wat is er veranderd? Wat doet dat met jou? Wat doet dat met M.? Lukt het je om dit vol te houden? Zou je nog iets anders kunnen doen?”*
Of als een kind niets heeft veranderd: *“Wat heb je nodig om het toch te gaan doen?”*

Vaak is het pesten na een week gestopt. Soms is het nodig om de steungroep opnieuw acties te laten bedenken en nog een week de gelegenheid te geven om deze acties uit te voeren. En in sommige situaties kan het zinvol zijn om voor een nieuwe samenstelling van de steungroep te kiezen.

1.5 Algemene tips

Algemene aanwijzingen voor de begeleider:

- ✓ De begeleider hoeft niet de eigen leerkracht te zijn.
- ✓ Reflecteer op je eigen rol: hoe is je relatie met de pesters en met het gepeste kind? Geloof je echt in de kracht van de leerlingen? Straal je vertrouwen uit in de leerlingen?
- ✓ Laat een beschuldigende, moraliserende houding varen.
- ✓ Neem tijd en rust (laat stiltes vallen)
- ✓ Stel informatieve vragen en vragen naar beleving en gevoelens.
- ✓ Neem vriendelijk maar duidelijk de leiding.
- ✓ Bewaak heel actief het doel van het gesprek.
- ✓ Zoek niet naar ‘de waarheid’.
- ✓ Probeer niet de gepeste leerling te veranderen door dingen te zeggen als: ‘Bijt eens van je af.’

Bijlage 2. Formulier verslag steungroep (bij de Oplossingsgerichte pestaanpak)

Datum:	Naam leerling die geholpen wordt:	
	Namen steungroep:	Acties:
	Gesprek met de leerling Gesprek met de steungroep	
	Gesprek met de leerling Gesprek met de steungroep	
	Gesprek met de leerling Gesprek met de steungroep	

Bijlage 3. Stappenplan oplossingsgerichte aanpak in het kort

De stappen		
0	Check: is hier sprake van pesten?	
	Optie 1: Nee, het is een conflict.	Oplossen via mediatie (eventueel door mediatoren).
	Optie 2: Nee, er is sprake van plagen	Gesprek met beide kinderen of afzonderlijk. Kind dat zich geplaagd voelt: wat kun je doen? Kind dat plaagt bewust maken van zijn gedrag.
	Optie 3: Ja, er is sprake van pesten.	Naar stap 1.
1	Gesprek met het gepeste kind.	Wil het hulp? Wat is er gebeurd? Welke kinderen kunnen steungroep vormen? Indien nodig de ouders informeren.
2	Gesprek met de steungroep (zonder het gepeste kind).	Wat kan ieder doen om het pesten te stoppen? Voornemens worden genoteerd op formulier. Afspraak maken over vervolgggesprek een week later.
Tussentijds bereikbaar zijn voor het gepeste kind en de steungroep		
3	Gesprek met het gepeste kind.	Wat is er verbeterd? Wat heeft het zelf bijgedragen aan die verandering?
4	Gesprek met de steungroep (zonder het gepeste kind).	Is het gelukt hun voornemens uit te voeren? Zo niet, wat is ervoor nodig dit toch te doen? Wat kan er nog meer? Indien nodig nog een vervolgggesprek afspreken voor na een week. Wanneer het pesten gestopt is de kinderen bedanken en een opsteker geven voor hun inzet.